

STRUIKROVERSPROMOTIE: MERCHANDISING EN HEBBEDINGEN

15 september 1993. Het eerste nummer van het *Suske en Wiske Weekblad* ligt in de rekken van de krantenboer. Met het tijdschrift wil Standaard Uitgeverij het gat opvullen dat het recent stopgezette *Kuifje* heeft achtergelaten. Tegelijk moet het een kweekvijver vormen van nieuw talent dat de bestaande paradepaardjes van het huis zal versterken. Voor *Bakelandt* en een aantal andere gevestigde waarden is er om strategische redenen (nog) geen plaats in het kersverse blad. Zij kunnen echter wel mee op de promotietrein die al een tijdje rijdt.

door Peter D'Herdt

TOPTRANSFER

De jaren 1990 gaan van start met een toptransfer in de Vlaamse stripwereld. Zowel Hec Leemans als Merho trekken voor hun albumuitgaves die uitgeverij J. Hoste sinds 1978 verzorgde, naar Standaard Uitgeverij. Dat gebeurt zonder ruzie. Bij Hoste willen ze eigenlijk van de strippoot af, bij Standaard Uitgeverij staan algemeen directeur Manu Van Treeck en directeur strips Dirk Willemse te popelen om twee grote sterren binnen te halen. De voorpublicaties mogen gewoon blijven verder lopen in *Het Laatste Nieuws*. Het zijn enkel de albumuitgaves die vanaf nu in de handen van Standaard Uitgeverij komen. Het is een win-win voor alle partijen, die elk hun sterkte ten volle kunnen benutten. Dat de verstandhouding met *Het Laatste Nieuws* en de uitgever goed blijft, mag onder andere blijken uit een puzzel die in 1992 verschijnt ten voordele van vzw Kindergeluk. In de puzzel staat Woepie, de mascotte van *Het Laatste Nieuws*, in de hal van het Brusselse Stripmuseum, maar ook Marcel Kiekeboe, Bakelandt en Rooie Zita zijn aanwezig. Hec en Merho zorgen zelf voor hun eigen figuren die worden ingewerkt in een grotere afbeelding van Michel Leloup (decor) en Eddy Ryssack (figuren). Leemans en Merho rekenen voor de albumuitgaves op de promotiemogelijkheden van hun nieuwe werkgever, iets wat ze voorheen misten. Ze lonken ook naar Nederland. Dirk Willemse gaat de uitdaging aan en belooft: "Wij verzorgen de promotie veel beter, doordat wij onder meer al over vijftien vertegenwoordigers voor onze strips en boeken beschikken. (...) Ofschoon het al zeer succesvolle reeksen zijn, zal Standaard Uitgeverij zeker trachten dit succes uit te bouwen."¹

En Willemse houdt woord. Het eerste *Bakelandt*-album dat bij Standaard Uitgeverij verschijnt, is deel 47, *Blanke Slavinnen*. In de reeks *Kiekeboe* komt *Konstantinopel in Istanboel* op hetzelfde ogenblik op de markt. Een cam-

pagne, inclusief persdossier met een gezamenlijke tekening van Merho en Hec op de kaft, is het eerste zichtbare exploit van de extra middelen die de uitgeverij wil inzetten. Op de kافتtekening staan Fanny en Zita verleidelijk liftend op de weg richting de nieuwe thuis van hun geestelijke vaders. Op de koets van Bakelandt, Pé en Pier verraadt hun blik dat de poging van de dames succesvol zal zijn. Meer nog: de ver- en afleiding bij de bende is zo groot dat de andere Kiekeboe-personages stiekem zullen kunnen meeliften op de kar. De volgende jaren zal Standaard Uitgeverij regelmatig promotie-initiatieven blijven nemen, meestal gezamenlijk voor een aantal troefkaarten in hun portefeuille.

Foto van Hec Leemans uit Stripschrift nummer 285 (1995).

HEC EN DE NIEUWE SNAAR

In 1982 richten in het Antwerpse Duffel de broers Jan en Kris De Smet en hun kompaan Geert Vermeulen de groep De Nieuwe Snaar op. Ze maken folkmuziek en cabaret en zijn al gauw graag geziene gasten in culturele centra en festivalletjes. Voor de tour van hun derde plaat, *William*, maken ze een satirische publicatie die ze vanaf eind 1991 als programmaboekje bij hun optredens uitdelen. Het krantje heet *De Nieuwe William* en bevat korte en grappige stripverhaaltjes die zich afspelen op concertlocaties en de groepsleden centraal stellen. Het stripje in Sint-Anneke (zie onder) is van de hand van Jan Bosschaert, dat in Sint-Idesbald (rechts) is van Herr Seele, terwijl Hec Leemans (pagina hiernaast) de locatie in Overmere-Donk voor zijn rekening neemt. In *Bakelandt 68: De Laatste Opstand*, dat verschijnt in 1996, voorziet Hec een gastrol voor de mannen van De Nieuwe Snaar. Hij stelt ze voor als “de gebroeders De Smet uit Duffel, een bende echte straatvechters” (linksonder). Voor een volgend muziekalbum en bijhorende tour, *Famineurzeven* in 1997, werken Bosschaert, Herr Seele en Hec (rechtsonder) opnieuw mee aan het programmaboekje van De Nieuwe Snaar. Ook Merho, Urbanus, Ever Meulen en Zak verlenen deze keer hun medewerking.

LIEFDE, LIJF EN LUST IN DE TIJD VAN BAKELANDT (DEEL 2/2)

In het dossier van de vorige integrale stonden we uitgebreid stil bij de mooie kantjes van liefde, seks en erotiek in de tijd van onze beroemde brigand. Een grote inspiratiebron voor dit onderwerp is de wulpse Zita, die koket paradeert met haar lichaam en die vele mannen graag in hun bed willen krijgen. Helaas staan niet alle vrouwen te springen om zich door die driftige mannen te laten bespringen en heeft liefde vaak minder rooskleurige kantjes. *Love hurts, klinkt het liedje, maar het zijn vooral vrouwen die lijden onder de agressie van mannen.* door Bert Gevaert

ONGEWILDE SEKS: VERKRACHTING

Het aantal albums waarin geile mannen Zita of andere mooie deernen tegen hun wil benaderen, is bijzonder groot. Vaak gebeurt zo'n #MeToo-situatie zelfs open en (half)bloot op de cover van een album, zoals bij *Het Verraad van de Repensnijder* (deel 7, 1980).

Meestal zijn de initiatiefnemers voor zo'n vervelende toenadering Franse soldaten of gendarmes (zoals in *Het Zwarte Goed*, deel 62, 1994), hoewel dat bij die laatste groep historisch weinig waarschijnlijk is. Zoals we reeds aangaven in het historisch dossier van de vierde integrale zijn gendarmes elitesoldaten die gezag moeten uitstralen tegenover de lokale bevolking. Bovendien zijn ze het gezicht van de Franse bezetter en wordt van hen geëist dat ze op moreel vlak onberispelijk zijn. Veel verkrachtende gendarmes zullen er dus wellicht niet geweest zijn, maar bij gewone soldaten is dat een heel ander verhaal.

In normale omstandigheden wordt verkrachting – *pénétration* en niet *tentative* (aanranding) – bestraft met zes jaar dwangarbeid. Hoewel het door de Franse strafwet van het jaar 1796 officieel verboden is aan militairen om onschuldige burgers te bestelen, verkrachten of te doden, kan de drift van wellustige soldaten in oorlogstijd moeilijk ingeperkt worden.

Zo staat niemand minder dan Napoleon Bonaparte zelf toe dat de veroverde stad Jaffa, waar de stadsmuren versierd werden met de gespietste hoofden van Franse onderhandelaars, overgeleverd raakt aan moord, plundering en verkrachting. Op 7 maart 1799 barst voor de arme burgers van deze stad ten zuiden van het hedendaagse Tel Aviv een hel los die twee tot vier dagen zou duren. Franse ooggetuigen noteren hoe een meisje misbruikt wordt op het dode lichaam van haar moeder, terwijl de stank van lijken, de geur van bloed en de kreten van gewonden overal aanwezig zijn. Er zijn zelfs verhalen van buitgemaakte vrouwen die worden verkocht of geruild tijdens kaartspelletjes.

Nog erger zijn de verschrikkingen die de Fransen op het Iberische schiereiland aanrichten wanneer ze met de moeder wanhoop de Spaanse opstandelingen onder de knoet proberen te houden. Toegegeven, de Spanjaarden zijn zelf niet mals voor de Franse bezetter. In de meedogenloze Spaanse guerrillaoorlog, die van 1808 tot 1814 duurt, worden Franse soldaten en hun familieleden op gruwelijke wijze gefolterd wanneer ze in vijandelijke handen vallen. Vaak moeten mannen voor hun eigen beestachtige executie toekijken hoe hun echtgenote voor hun ogen wordt misbruikt, zoals generaal Jean Gaspard Pascal René Gaspar (1768-1808) op bittere wijze moet ondervinden. Gruwel wordt echter met gruwel bestreden en ook de Fransen laten zich niet onbetuigd in groepsverkrachtingen en bijhorende executies. De Franse soldaten ontzien zelfs kloosterzusters en minderjarige kinderen niet. In zijn memoires schrijft de Franse officier Boniface de Castellane (1788-1862) hoe een van zijn collega's in het Spaanse Burgos tussenbeide komt wanneer een vrouw op het punt staat misbruikt te worden door ongeveer vijftig soldaten die elk hun beurt afwachten. Daarnaast zijn er nog tal van anderen die in hun memoires getui-

Pornografische voorstelling op een verborgen compartiment aan de binnenkant van een snuifdoosje. De hoge kwaliteit van deze op ivoor geschilderde afbeelding en de gouden versieringen op het doosje maken duidelijk dat dergelijke afbeeldingen ook populair waren bij de hogere klasse. Het doosje dateert van begin negentiende eeuw en is vermoedelijk van Engelse makelij (Veilingsite Proantic.com).

De voorpublicatie loopt van 20 november 1993 tot 21 februari 1994 in de kranten *Het Laatste Nieuws* en *De Nieuwe Gazet*.

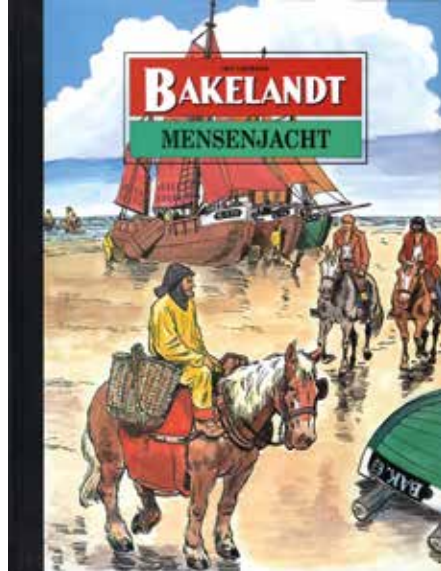
Bakelandt krijgt de schuld in de schoenen geschoven van een roofoverval op een koets. Hij krijgt van de Fransen 24 uur tijd om zijn blazoen op te poetsen...

KORT VERHAAL

De eerste veertien pagina's van dit verhaal verschijnen als het korte verhaal *Misdaad Loont Niet* in *Het Laatste Nieuws*, na de publicatie van *Een Vos met Streken* (deel 58, 1992) dat loopt tot 19 augustus 1992, maar voor *De Verloren Huzaar* (deel 59, 1993) dat op 5 september 1992 begint te lopen. "Ik heb dat korte verhaal gemaakt als een soort pauze tussen twee lange verhalen, wachtend op inspiratie", aldus Hec Leemans. "Het is me gelukkig nooit overkomen dat ik een verhaal moest afbreken omdat de inspiratie op was." Twee jaar later gebruikt Leemans het als start voor het verhaal *Mensenjacht* (deel 63, 1994) en integreert de pointe van het oorspronkelijke korte verhaal ook in de ontknoping van dit volledige album.

INSPIRATIE IN KOKSIJDE

"De inspiratie voor *Mensenjacht* kwam van mijn jaarlijkse bezoeken aan het festival van Koksijde. De Duinenabdij was vlakbij. In de tijd van Bakelandt lag die helemaal begraven onder een duin. Dat sprak tot de verbeelding", vervolgt Leemans. In 1994 verschijnt dit verhaal ook als luxe-editie in zwart-wit met linnen rug in een oplage van 776 gesignde exemplaren ter gelegenheid van het stripfestival van Koksijde datzelfde jaar. "Het voorstel voor het luxealbum kwam van Patrick Mortier, een goede vriend en coördinator van het festival. Het is een van de mooiste luxealbums die ik gemaakt heb." Sowieso bewaart Leemans mooie herinneringen aan de verschillende edities van het festival. "Het stripfestival van Koksijde duurde telkens twee of drie weken. Er werden tal van auteurs uitgenodigd. Albert Weinberg en zijn Limburgse echtgenote waren er elk

jaar te gast. Ik ontmoette er Greg, Eddy Paape, Dino Attanasio, Morris, tal van collega's. Ik vond dit het fijnste festival ooit. Gezellig en familiaal. Dat had niet weinig met het organisatietalent en de gastvrijheid van Patrick te maken."

Mortier stampte niet alleen stripfestivals uit de grond. "Een paar jaar later organiseerde Patrick een tentoonstelling en twee opvoeringen van de terechtstelling van *Bakelandt*, ter ere van het twintigjarige bestaan van mijn strip, in de Duinenabdij. Met ruiters, Franse soldaten en een gevangen Bakelandt die begeleid door Franse gendarmen al van in het stadscentrum werd aangevoerd met een kar om op het schavot te worden gebracht. Al mijn personages waren van de partij dankzij een boel acteurs. Er kwamen enkele honderden toeschouwers op af. Leuke tijd."

DUINENABDIJ

Kluizenaar Ligerius (?-1128) vestigt zich rond 1107 in de duinen aan de Vlaamse kust. Daaruit groeit een bloeiende religieuze gemeenschap, die zich aansluit bij de cisterciënzers. Rond 1250, op het hoogtepunt, telt wat dan als de Duinenabdij bekend staat 370 bewoners. Natuurrampen zoals zware overstromingen, die bijna elke eeuw opnieuw de kustlijn hertekenen, en

conflicten zoals de Honderdjarige Oorlog betekenen het begin van een periode vol tegenslag en rampspoed. De abdij raakt in verval ten tijde van de Beeldenstorm (1566), wanneer veel kunstwerken en een deel van de bibliotheek vernietigd worden. Troepen die er nadien gelegerd zijn, breken de abdij deels af en slaan de rest van de inboedel aan. De monniken vestigen zich daarom in Brugge waar hun nieuwe abdij, het huidige Groot-Seminarie, gebouwd wordt. Ze ontmantelen zelf grotendeels de resten van de oude abdijsite om met de verkoop van gerecupereerd materiaal de bouw van de nieuwe abdij te financieren. De wind en het zand krijgen vrij spel en de overblijfselen van de Duinenabdij worden terug onder het zand bedolven. De confiscering van de nieuwe Brugse abdij door de Franse revolutionairen in 1796 betekent het einde van de orde.

Leemans hoeft zich niet heel uitgebreid te documenteren om de abdij af te beelden, aangezien de natuur ten tijde van dit verhaal vrij spel heeft en er niet veel overblijfselen meer zichtbaar zijn. Pas in 1949 start men met systematische opgravingen en wordt het mogelijk om weer zicht te krijgen op de grondplannen van de gebouwen.

VISSERS EN GARNALEN

De traditionele wijze van garnalen vissen met een paard gebeurt nog steeds in Oostduinkerke, deelgemeente van Koksijde. Wegens het ontbreken van golfbrekers is het strand er uitermate geschikt voor. Vroeger gingen arme boeren overal aan de Noordzeestranden in België, Nederland, Frankrijk en Engeland wel vaker met ezels gaan netvissen in de ondiepe kustwateren. Die gewoonte is elders overal in onbruik geraakt. Toen de vangsten minder werden, schakelden de vissers over op grotere netten. Daarvoor hadden ze grotere lastdieren nodig en begonnen ze stevige (Belgische) trekpaarden te gebruiken.

HEC LEEMANS

63

BAKELANDT

MENSENJACHT

STANDAARD UITGEVERIJ

MENSENJACHT

MAAR ZITA !

JE BENT GEK ?!

WAAROM Zouden WIJ DE POSTKOETS UIT PARIJS OVERVALLEN ?

OMDAT IK HET VRAAG, NATUURLIJK !

DAAR HOUDEN WE ONT NIET MEER MEE BEZIG, ZITA ... WE PROBEREN ALS RESPECTABELE SMOKKELAARS DOOR HET LEVEN TE GAAN !

WAAROM IS DIE POSTKOETS ZO BELANGRIJK VOOR JOU ? WAT VERVOEREN ZE ?

... IETS WAT IK GRAAG WIL HEBBEN ... IK KRIJG NOOIT DE KANS OM NAAR PARIJS TE GAAN EN ER MOOIE JURKEN TE KOPEN ...

WAT BEDOEL JE ?

PIER HEEFT ME VERTELD DAT ELZA, DE VROU VAN BURGEMEESTER DEVOS, EEN LADING DURE JURKEN BESTELD HEEFT IN PARIJS ! DE NIEUWSTE MODE ! DE POSTKOETS ZOU ZE DEZE NAMIDDAG MEEBRENGEN ...

ZITA IS JALOERS OP DE VROU VAN DEVOS !

ALLEEN MAAR OMDAT ZE ZULKE MOOIE KLEREN KAN KOPEN ! MAAR DAT BEGRIJPEN JULLIE NATUURLIJK NIET !

MAAR ELZA IS VIJF KEER DIKKER DAN JIJ !

IK PAS DIE JURKEN WEL AAN ! PFOE ! IK HEB LEREN NAAIEN !

WE DOEN HET IN GEEN GEVAL, ZITA ! VERGEET HET MAAR ! TE GEVAARLIJK !

ALS JULLIE ME NIET WILLEN HELPEN, DOE IK HET WEL IN M'N EENTJE ! STELLETJE LAFAARDS !

KLAP!

ZITA!
KOM TERUG!
DOE GEEN
DOMME
DINGEN!

LAAT HAAR, KAPITEIN! DIT IS BELACHELIJK!
HET KAN TOCH NIET DAT ZE IN HAAR
EENTJE DE POSTKOETS OVERVALT?
HET KOELT WEL ZONDER BLAZEN... JE KENT
ZITA TOCH...

OVER EEN LUURTJE STAAT ZE
HIER TERUG EN IS ZE HAAR DWAZE
PLAN VERGETEN!

WAAR GAAT ZITA NAARTOE,
KAPITEIN? IK ZAG HAAR IN
VOLLE VAART VERTREKKEN
EN ZE HAD ZEKER VIJF
GEWEREN AAN HAAR ZADEL
VASTGEKNOOPT!

VERDOMD! ZE IS TOT ALLES IN
STAAT! WE MOETEN HAAR
TERUGHALEN OF HET LOOPT
VERKEERD AF! KOM!

ENKELE UREN LATER...

JAWEL... DIT IS DE
MEEST GESCHIKTE
PLEK VOOR DE
OVERVAL...

EEN BOCHT DIE HET ZICHT BELEMMERT, VEEL STRUIKEN
EN EEN DICHT BLADERDAK DAT MAAR WEINIG LICHT
DOORLAAT... HET MOET LUKKEN, AAN HET WERK!

ZO... LAAT ZE NOU MAAR
KOMEN!

DE REIS IS GOED VERLOPEN, MAURICE! OVER ENKELE UREN ZIJN WE IN ROESELARE!

DE WEGEN ZIJN EEN STUK VEILIGER GEWORDEN! WAAR IS DE TIJD DAT ACHTER ELKE STRUIK EEN ROVER VERBORGEN ZAT!

?

HALT!

OW!

WAT BEZIELT DIE KOETSIER?

WAAROM STOPT HIE?

DIT IS EEN OVERVAL! HANDEN OMHOOG!

HAHAHA! NOG NOOIT ZOIETS MEEGEMAAKT! EEN VROUW DIE DE POSTKOETS OVERVALT!

HANDEN OMHOOG, ZEG IK!

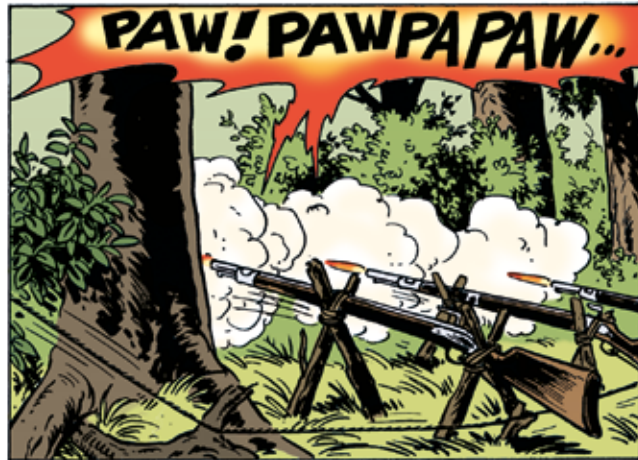
WAHAHAHA! ZE MEENT HET NOG OOK!

MIJN MANNEN ZITTEN IN DE STRUIKEN VERBORGEN! GEHOORZAAM OF IK LAAT HET VUUR OPENEN!

SNOK!

PAW! PAWPAW...

ZE SPREEKT DE WAARHEID! ZE GAAN ONS VERMOORDEN!

WAT... WIL JE VAN ONS ?

HEBBERN JULLIE EEN KOFFER MEE, BESTEMD VOOR ELZA DEVOS, DE VROUW VAN DE BURGEMEESTER VAN ROESELARE ?

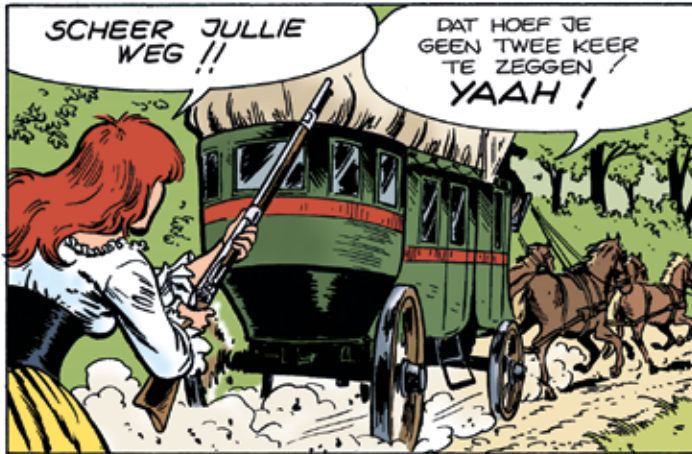

EH... JA, MAAR ?
GEEF!

GOED ZO !
DAT IS ALLES
WAT IK WIL !

?!

SCHEER JULLIE WEG !!

DAT HOEF JE GEEN TWEE KEER TE ZEGGEN !
YAAH !

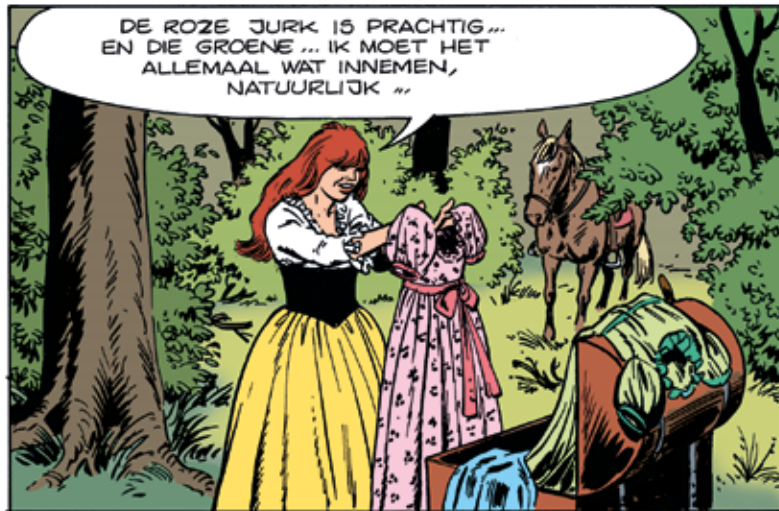

ZO... DE BUIT IS BINNEN...

LATEN WE EENS KIJKEN WAT ELZA ZOAL BESTELD HEEFT ...

7

DE ROZE JURK IS PRACHTIG... EN DIE GROENE... IK MOET HET ALLEMAAL WAT INNEMEN, NATUURLIJK ...

... IK KAN ER NIET AAN WEERSTAAN... LAAT IK DEZE EENS PAssEN ...

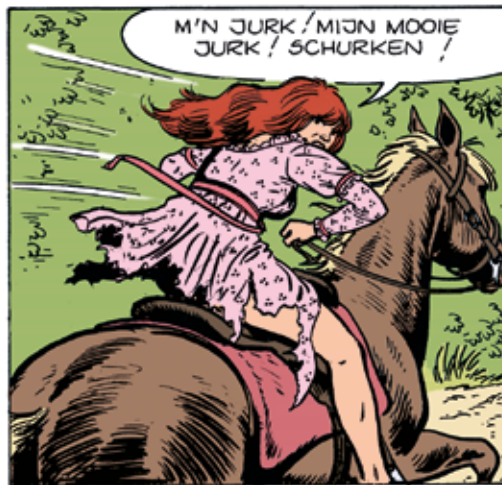
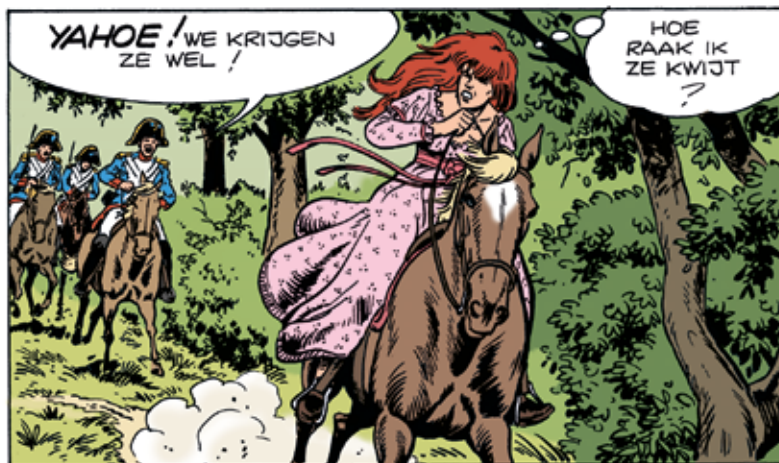
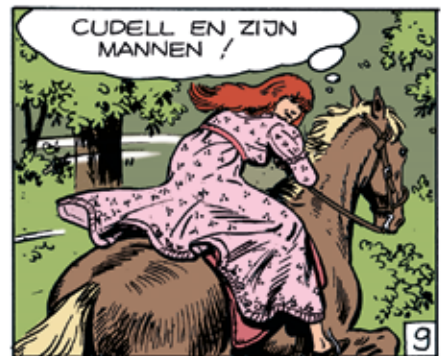

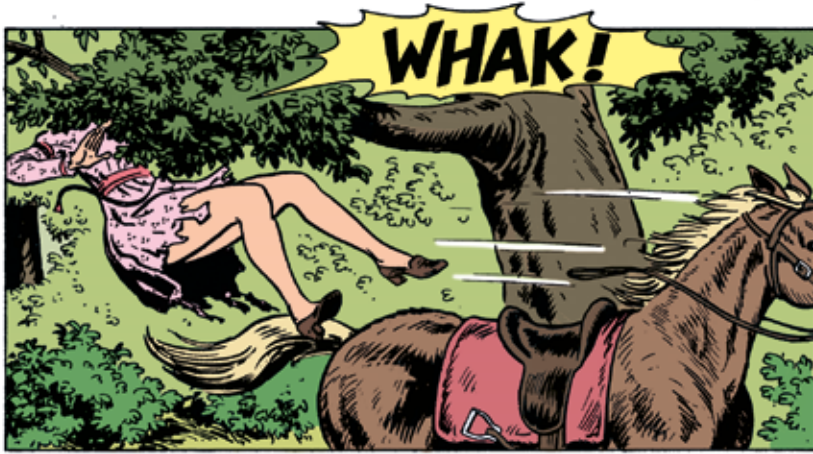
EEN OVERVAL ? DOOR EEN ROODHARIGE VROUW ?...
NAUWELIJKS EEN HALF LUR GELEDEN ?

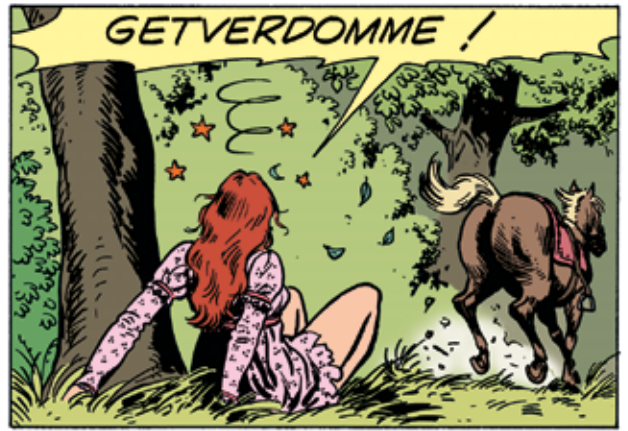
ROOIE ZITA ! ZE MOET NOG IN DE BUURT ZIJN ! KOM ! WIJ WASSEN DAT VARKENTJE WEL !

8

WHAK!

GETVERDOMME!

ZE VLUCHT TE VOET
VERDER, SERGEANT!

NU WORDT HET HELEMAAL MAKKE-
LIJK OM HAAR TE PAKKEN!

KRRR!

11

JA! SCHEUR
DE REST OOK
MAAR... HEB IK
EINDELIJK EENS
EEN MOOIE
JURK!...

**IK HEB HAAR,
SERGEANT!**

LAAT HAAR
NIET LOS!

AU!

KRR...

AI! ZE
HEEFT ME
GEBETEN
!!

KRR..

WAT 'N
FURIE!

KRR...

GEEF
HAAR
EEN
MEP!

KRR..

12

